

ARVONLISÄVEROTUS *käytännössä*

Ritva Nyrhinen - Pekka Hyttinen - Kaisa Lamppu

12., uudistettu painos

Copyright © 2019 Alma Talent Oy ja tekijät
Yhteistyössä Lakimiesliiton Kustannus

ISBN 978-952-14-3571-3

ISBN 978-952-14-3573-7 (verkkokirja)

Kansi: Timo Martikainen

Taitto: Marja-Leena Saari ja Outi Pallari

Paino: BALTO print 2019 Liettua

Anna palautetta kirjasta: kustannustoimitus@almatalent.fi

Esipuhe

Arvonlisäverotusta on sovellettu Suomessa jo 25 vuotta. Järjestelmään on sen voimaantulon jälkeen tullut lukuisia muutoksia. Näistä merkittävimmät ovat EU-jäsenyyden johdosta vuoden 1995 alusta voimaan tulleet muutokset. Muita merkittäviä muutoksia ovat olleet käytettyjen tavaroiden marginaaliverotus (1996), laskumerkintävaatimukset ja vähäisen liiketoiminnan harjoittajan huojennuspalautus (2004), liiketoiminnan luovutusta koskeva uudistus (2005) sekä kiinteistöinvestointien tarkistusmenettely (2008). Vuoden 2010 alusta tuli puolestaan voimaan palvelukaupan myyntimaasäännösten kokonaisuudistus ja samaan aikaan käyttöön otettu ja nytemmin kumottu verotilijärjestelmä. Merkittävä muutos oli myös 2011 voimaantullut rakentamisen käännetty verovelvollisuus. Viimeisimmät isot muutokset koskevat vuoden 2017 alusta voimaantulleita kiinteistön käsitteen määritelmää ja oma-aloitteisten verojen verotusmenettelyä oikaisulautakuntamenettelyineen.

Nykymuotoinen arvonlisäverojärjestelmä ei ole kyennyt kehittymään nykyisen maailmanlaajuisen, digitaalisen ja liikkuvan talouden haasteiden mukana. Euroopan komissio julkaisi 7.4.2016 arvonlisäveron toimintasuunnitelman, jossa tarkastellaan, miten EU:n arvonlisäverojärjestelmää voitaisiin uudistaa sen yksinkertaistamiseksi, peitosten torjumiseksi ja yritystoiminnan helpottamiseksi. EU:n sisäkauppaan onkin suunnitelman johdosta odotettavissa merkittäviä muutoksia 2020-luvun aikana.

Arvonlisäverolaki on varsin vaikeaselkoinen ja jättää monia tärkeitä kysymyksiä tulkinnanvaraisiksi. Tulkinnallisiin kysymyksiin on saatu vuosien kuluessa oikeusasteiden ja Verohallinnon kannanottoja. Toisaal-

ta, koska laki on ollut voimassa pitkään ja yhteiskunta on muuttunut arvonlisäverolain voimaantumisen ajoilta, uusia tulkintakysymyksiä on noussut esille. Iso vaikutus on myös ollut Euroopan unionin tuomioistuimen tulkinnoilla. Näistä syistä monet aiemmin vakiintuneet, esimerkiksi vähennysoikeuksia koskevat, tulkinnot ovat muuttuneet. Muutokset ja muuttuva oikeuskäytäntö on lisännyt ja lisää jatkossakin haastetta arvonlisäverolain kokonaisvaltaiseen ymmärtämiseen.

Tämä kirja on kattava kokonaisuus arvonlisäverotuksesta. Teos on kirjoitettu helppolukuisesti, ja se sisältää lukuisia soveltamista helpottavia käytännön esimerkkejä. Myös arvonlisäveron ilmoitus-, maksu- ja muutoksenhakumenettely, laskumerkintävaatimukset sekä veron käsittely kirjanpidossa on selostettu.

Teoksen ajankohtaisuuden takaa se, että siinä on otettu huomioon kaikki arvonlisäverolakiin vuoden 2019 huhtikuun loppuun mennessä tehdyt muutokset. Oikeus- ja verotuskäytäntöä on seurattu 3.5.2019 asti.

Kirjan liitteenä on asiasanahakemisto.

Teoksen kirjoittajilla on pitkä kokemus välillisen verotuksen alalta. Ritva Nyrhinen ja Kaisa Lamppu toimivat arvonlisäveroasiantuntijoina PricewaterhouseCoopers Oy:ssä. Pekka Hyttinen toimii arvonlisäveroasiantuntijana Ernst & Young Oy:ssä. Tehtävissään he ovat saaneet monipuolisen kokemuksen kotimaisten ja kansainvälisten yritysten arvonlisäverokysymyksistä kaikilla mahdollisilla toimialoilla. Heillä on myös laaja asiantuntemus julkisyhteisöjen ja yleishyödyllisten yhteisöjen arvonlisäverokysymyksistä.

Tekijät kiittävät Suomen tietokirjailijat ry:tä kirjan päivitykseen saamistaan apurahoista.

Helsingissä 3. toukokuuta 2019

Ritva Nyrhinen

Pekka Hyttinen

Kaisa Lamppu

Sisällys

ESIPUHE	5
SISÄLLYS	7
LYHENTEET	23
1 MIKÄ ON ARVONLISÄVERO	25
1.1 Arvonlisäverojärjestelmän tausta	25
1.1.1 Liikevaihtoverotus.....	25
1.1.2 Siirtyminen arvonlisäverojärjestelmään	26
1.1.3 Arvonlisäverotuksen tulevaisuuden näkömiä.....	29
1.2 Arvonlisäveron ominaisuudet	32
1.2.1 Arvonlisävero osana verojärjestelmää.....	32
1.2.2 Veron luonne	32
1.2.3 Hinnoittelu	33
2 KUKA ON VEROVELVOLLINEN	35
2.1 Yleistä verovelvollisuudesta	35
2.2 Myynti Suomessa	36
2.3 Liiketoiminnan tunnusmerkit	37
2.3.1 Toiminnan itsenäisyys.....	41
2.3.2 Satunnainen tai kertaluonteinen toiminta ..	41
2.4 Konserniveloitukset	42
2.4.1 Emoyhtiön verovelvollisuusasema	42
2.4.2 Kulujen edelleenveloitus	46

2.5	Käännetty verovelvollisuus	49
2.6	Vähäinen liiketoiminta	51
2.6.1	Euromääräinen raja	51
2.6.2	Vapaaehtoinen verovelvollisuus	54
2.6.3	Pienyrittäjän veronhuojennus	55
2.7	Erityiset verovelvolliset	58
2.7.1	Yleishyödylliset yhteisöt	58
2.7.2	Yliopistot ja ammattikorkeakoulut	73
2.7.3	Uskonnolliset yhdyskunnat	73
2.7.4	Verovelvollisuusryhmä	74
2.7.5	Yhtymä	81
2.7.6	Yhteenliittymät	82
2.7.7	Konkurssipesä	85
2.7.8	Alkutuottajat	87
2.7.9	Poronomistajat	88
2.7.10	Invalidit	89
2.7.11	Valtio	90
2.7.12	Kunnat	102
2.8	Ulkomaalaisen verovelvollisuus	122
2.8.1	Ulkomaalaisen määritelmä	122
2.8.2	Kiinteä toimipaikka	123
2.8.3	Yhteisömyyjät ja -hankkijat	125
2.8.4	Eräiden palvelujen myyjät	126
2.8.5	Myynti yksityishenkilöille	126
2.8.6	Myynti toiselle ulkomaalaiselle	127
2.8.7	Käännetty verovelvollisuus	127
2.8.8	Vapaaehtoinen verovelvollisuus	130
3	MISTÄ VEROA MAKSETAAN	133
3.1	Verollinen myynti	133
3.1.1	Tavara	133
3.1.2	Palvelu	134
3.1.3	Myynti	136
3.1.4	Vastike	137
3.1.5	Arvosetelit	151

3.2	Veroton myynti	157
3.2.1	Terveyden- ja sairaanhoito.	158
3.2.2	Sosiaalihuolto	185
3.2.3	Koulutus	201
3.2.4	Hengellinen apu	218
3.2.5	Rahoituspalvelut	218
3.2.6	Vakuutustoiminta	272
3.2.7	Tekijänoikeuskorvaukset	279
3.2.8	Esiintymiskorvaukset.	284
3.2.9	Arpajaiset ja rahapelit	288
3.2.10	Hautapaikan avaamis- ja hoitopalvelut . . .	289
3.2.11	Luonnonvaraiset marjat ja sienet	289
3.2.12	Vähennysrajoitusten piiriin kuuluvien tavaroiden ja palvelujen myynti	290
3.2.13	Postipalvelut	291
3.2.14	Yhteenliittymän myynti jäsenille	293
3.3	Nollaverokannan alainen myynti	293
3.3.1	Vesialukset	294
3.3.2	Ilma-alukset	300
3.3.3	Aluksissa myytävien tavaroiden ja palveluiden myynti	302
3.3.4	Rahoituspalvelun, vakuutuspalvelun ja käyvän maksuvälineen myynti EU:n ulkopuolelle.	302
3.3.5	Kullan myynti keskuspankille	303
3.3.6	Sijoituskulta	303
3.3.7	Yleishyödyllisten yhteisöjen julkaisut	306
3.3.8	Kansainväliseen kauppaan liittyvät tavarat ja palvelut.	310
4	MISTÄ VERO LASKETAAN	311
4.1	Tavaran ja palvelun myynti	311
4.1.1	Veron peruste	311
4.1.2	Vastikkeeseen luettava hinnallisä	313
4.1.3	Alivastikkeellinen luovutus	332

4.1.4	Osittain vähennykseen oikeuttavassa käytössä oleva hyödyke	334
4.1.5	Ajallinen kohdistaminen	335
4.2	Oikaisuerät	342
4.2.1	Alennus	342
4.2.2	Sopimuksen mitätöinti, peruuttaminen ja purkaminen	349
4.2.3	Luottotappio	350
4.2.4	Palautettu pakkaus ja kuljetustarvike	354
4.3	Tuet ja avustukset	355
4.3.1	Hintaan liittyvä tuki ja avustus	355
4.3.2	Julkinen yleistuki	356
4.3.3	Henkilökuljetustoiminnan tuki	358
4.3.4	Televisiomaksu	359
4.4	Valuutan muunto	359
5	MIKÄ ON VEROKANTA.	361
5.1	Yleinen verokanta	361
5.2	Alennettu verokanta	363
5.2.1	Elintarvike	364
5.2.2	Eläinten ruoka	367
5.2.3	Lääke ja lääkevalmiste	370
5.2.4	Kirja	373
5.2.5	Sanoma- ja aikakauslehdet	381
5.2.6	Elokuvanäytös	384
5.2.7	Kulttuuri- ja viihdetilaisuus	384
5.2.8	Liikuntapalvelu	386
5.2.9	Majoitustilan luovutus	393
5.2.10	Käyntisataman käyttöoikeus	394
5.2.11	Yleisradio Oy ja Ålands Radio och TV Ab	394
5.2.12	Henkilökuljetus	395
5.2.13	Taide-esine	396
5.2.14	Tekijänoikeudet	398
5.2.15	Esiintyjän ja urheilijan esitys	399

5.3	Nollaverokanta	399
5.4	Myyntihinnan jakaminen eri verokantoihin	400
6	MITÄ SAA VÄHENTÄÄ	402
6.1	Vähennysoikeuden merkitys	402
6.2	Vähennysoikeuden yleiset edellytykset	403
6.2.1	Verollinen liiketoiminta.	403
6.2.2	Osto verovelvolliselta.	406
6.2.3	Osto verollisena.	409
6.2.4	Verollinen lasku.	410
6.2.5	Vähennyksen määrä.	414
6.3	Erityyppisiä hankintoja vähennysoikeuden kannalta	415
6.3.1	Vaihto-omaisuus, vuosikulut, aktivoitavat hankinnat	415
6.3.2	Kohdistettavat kulut, yleiskustannukset ja soveltamisalan ulkopuolinen toiminta	416
6.3.3	Pääoman hankintakustannukset	419
6.3.4	Osakkeiden myynnit	420
6.3.5	Käyttöomaisuuskiinteistön myynnin kulut	422
6.3.6	Liiketoiminnan luovutus	425
6.3.7	Rahoitustoiminnon kulut	425
6.3.8	Tuet ja avustukset	428
6.3.9	Kulujen kohdistaminen konsernissa.	429
6.4	Osittainen vähennysoikeus	431
6.4.1	Vähennysoikeuden jakaminen	431
6.4.2	Osittainen käyttö vähennykseen oikeuttamattomassa liiketoiminnassa	431
6.5	Vähennysoikeuden rajoitukset	437
6.5.1	Osto muuhun kuin liiketoimintaan.	437
6.5.2	Kodin ja työpaikan väliset matkat	447
6.5.3	Edustusmenot	449
6.5.4	Henkilöautot ja muut kulkuneuvot	454

6.6	Erityisvähennykset	460
6.6.1	Rahoitus- ja vakuutuspalvelujen myyjät . . .	460
6.6.2	Energiavähennys	460
6.6.3	Siirto vähennyskelpoiseen käyttöön	461
6.6.4	Alkuvarastovähennys	463
6.7	Ulkomaisiin ostoihin liittyvät vähennykset	464
6.7.1	Suomen vero	464
6.7.2	Ulkomaan vero	465
6.8	Vähennettävän veron peruste	465
6.9	Ajallinen kohdistaminen	467
7	OMAN KÄYTÖN VEROTUS	470
7.1	Periaatteet	470
7.2	Ostetut ja itse valmistetut hyödykkeet	471
7.2.1	Ulkopuolisilta ostettujen hyödykkeiden oma käyttö	471
7.2.2	Itse valmistettujen tavaroiden oma käyttö .	473
7.2.3	Itse suoritettujen palvelujen oma käyttö. . .	474
7.3	Tilanteet, joihin oman käytön verotusta sovelletaan	478
7.3.1	Hyödykkeen ottaminen yksityiseen kulutukseen	478
7.3.2	Hyödykkeen vastikkeeton luovutus	480
7.3.3	Hyödykkeen ottaminen vähennys- rajoitusten alaiseen käyttöön	491
7.3.4	Hyödykkeen ottaminen käytettäväksi muussa kuin vähennykseen oikeuttavassa toiminnassa	492
7.4	Osittainen oma käyttö	493
7.5	Ajallinen kohdistaminen	494

8	TAVAROIDEN KANSAINVÄLINEN KAUPPA	495
8.1	Tavarakaupan verotuksen periaatteet	495
8.2	Myynti EU:n ulkopuolelle	496
8.2.1	Verottomuuden edellytykset	498
8.2.2	EU:n ulkopuolella olevan tavaran myynti.	505
8.2.3	Tullimenettelyssä olevan tavaran myynti . .	506
8.2.4	Matkailijamyynti sekä vesi- ja ilma- aluksille tapahtuva myynti	506
8.3	Ostot EU:n ulkopuolelta	512
8.3.1	Vero maahantuonnista	512
8.3.2	Veron peruste	515
8.3.3	Koneen osto paikoilleen asennettuna	517
8.3.4	Veroton maahantuonti	518
8.3.5	Matkatavaroiden tuonti.	520
8.3.6	Vähennysoikeus.	522
8.4	Myynti EU-alueelle	524
8.4.1	Periaatteet	524
8.4.2	Yhteisömyynti	527
8.4.3	Tavaran myynti paikoilleen asennettuna . .	537
8.4.4	Kaukomyynti	538
8.4.5	Valmisteveronalaiset tuotteet	540
8.4.6	Matkailijamyynti	540
8.4.7	Myynti diplomaattisille edustustoille, EU:n toimielimille ja eräille järjestöille . . .	541
8.5	Ostot EU:n alueelta	543
8.5.1	Periaatteet	543
8.5.2	Ei yhteisöhankintaa	547
8.5.3	Tavaran osto paikoilleen asennettuna	548
8.5.4	Verottomat yhteisöhankinnat	548
8.5.5	Uudet kuljetusvälineet	549
8.5.6	Valmisteveronalaiset tuotteet	550

8.6	Ketjukauppa	550
8.6.1	Yhteisöhankinnan verotusmaa	550
8.6.2	Kolmikantakauppa	551
8.6.3	Myynti toisessa jäsenvaltiossa.	553
8.7	Vastikkeettomat siirrot	554
8.7.1	Yhteisömyynti	554
8.7.2	Yhteisöhankinta.	557
8.7.3	Verovarastot	557
8.8	Matkailijatuomiset EU-maista	559
8.9	Sähkö ja maakaasu sekä lämpö- ja jäähdytys-energia	560
8.9.1	Myynti jälleenmyyjälle.	560
8.9.2	Myynti muulle kuin jälleenmyyjälle.	561
8.9.3	Siirtopalvelut	562
8.9.4	Maahantuonti	562
9	PALVELUJEN KANSAINVÄLINEN KAUPPA.	563
9.1	Yleistä	563
9.1.1	EU-maat ja kolmannet maat	563
9.1.2	Palvelukohtaiset myyntimaasäännökset	563
9.1.3	Harmonisoinnin puute	564
9.2	Peruskäsitteet	564
9.2.1	Myyntimaasäännökset	564
9.2.2	Rekisteröityminen ja käännetty verovelvollisuus	565
9.2.3	Säädöspohja.	566
9.3	Elinkeinonharjoittajien välinen palvelukauppa	567
9.3.1	Myyntimaan pääsääntö ja käännetty verovelvollisuus	567
9.3.2	Elinkeinonharjoittaja.	568
9.3.3	Osto elinkeinonharjoittajan ominaisuudessa	570
9.3.4	Luovutus myyjän kiinteästä toimipaikasta/ostajan kiinteään toimipaikkaan	571

9.4	Myynti muille kuin elinkeinonharjoittajille	574
9.4.1	Muu kuin elinkeinonharjoittaja	574
9.4.2	Käännetty verovelvollisuus.	574
9.4.3	Myyntimaan pääsääntö	575
9.5	Poikkeukset pääsäännöstä	576
9.5.1	Kaikkia ostajia koskevat poikkeukset	576
9.5.2	Poikkeukset koskien myyntiä muille kuin elinkeinonharjoittajille.	593
9.6	Verottomuudet	605
9.6.1	Logistiikkapalvelut	606
9.6.2	Myynti matkustajille	610
9.6.3	Alukseen tai sen lastiin kohdistuvat palvelut	611
9.6.4	Postikuljetus	616
9.6.5	Tavaraan kohdistuvat työsuoritukset	616
9.6.6	Diplomaattiset suhteet ja kansainväliset järjestöt	618
9.7	Ahvenanmaan erityisasema	619
9.7.1	Tavaraan kohdistuvat työsuoritukset	619
9.7.2	Immateriaalipalvelut	620
9.7.3	Kuljetuspalvelut.	620
9.8	Raportointi	620
9.8.1	Yhteenvetoilmoitus	621
9.8.2	Veroilmoitus	621
10	KIINTEISTÖT JA RAKENTAMINEN	623
10.1	Kiinteistönluovutukset	623
10.1.1	Kiinteistön määritelmä	623
10.1.2	Verottomat kiinteistönluovutukset	627
10.1.3	Verolliset kiinteistönluovutukset	631
10.2	Rakennustoiminta	641
10.2.1	Rakentamispalvelun myynti.	641
10.2.2	Urakointi.	641
10.2.3	Rakentamispalvelujen käännetty verovelvollisuus	643

10.2.4	Omaan lukuun rakentaminen	659
10.3	Verovelvolliseksi hakeutuminen	670
10.3.1	Perusteet	670
10.3.2	Hakeutumisen edellytykset	671
10.3.3	Veron laskeminen	676
10.4	Rakennustyön ostajan vähennysoikeus	679
10.4.1	Kiinteistöinvestointi	679
10.4.2	Vähennyskelpoinen käyttö.	680
10.4.3	Vähennysmenettely	681
10.5	Kiinteistöinvestoinnin sisältämän veron tarkistus-	
	menettely	686
10.5.1	Tarkistussäännökset.	687
10.5.2	Tarkistuksen edellytykset.	688
10.5.3	Käyttötarkoituksen muutos	689
10.5.4	Tyhjät tilat	692
10.5.5	Kertatarkistus	694
10.5.6	Käyttötarkoituksen muutosvuoden käsittely.	695
10.5.7	Tarkistukset veroilmoituksella	696
10.6	Kiinteistön myynti	696
10.6.1	Tarkistusoikeuden ja -velvollisuuden siirtyminen	696
10.6.2	Eriytyistilanteita	701
10.7	Alueiden vuokraus	704
10.7.1	Pysäköintipaikat	704
10.7.2	Venepaikat	712
10.7.3	Satama ja lentokenttä	714
10.8	Kiinteistöhallintapalvelujen oma käyttö	714
10.8.1	Soveltamisala	714
10.8.2	Verovelvollinen	715
10.8.3	Verotuksen kohteet	720
10.8.4	Euromääräinen alaraja.	721
10.8.5	Veron peruste	722

11	YRITYSJÄRJESTELYT	723
11.1	Liiketoiminnan luovutus	724
11.1.1	Liiketoiminnan luovutuksen tunnusmerkit	724
11.1.2	Liiketoiminnan jatkajan verotus	733
11.1.3	Kulujen vähennyskelpoisuus	735
11.1.4	Liiketoiminnan luovutus apporttina	736
11.2	Osakekauppana toimitettavat järjestelyt	737
11.2.1	Myyntin verottomuus	737
11.2.2	Kohdeyhtiön asema	737
11.2.3	Kulujen vähennyskelpoisuus	738
11.2.4	Osakevaihto	744
11.3	Sulautuminen ja jakautuminen	745
11.3.1	Säännökset	745
11.3.2	Verokohtelu	745
11.3.3	Sulautumisen ja jakautumisen yhteydessä siirtyvät kiinteistöt	746
11.3.4	Kulujen vähennyskelpoisuus	747
11.4	Purku	747
12	VÄLITYSTOIMINTA JA KOMISSIOKAUPPA	749
12.1	Välitystoiminta	749
12.1.1	Mitä on välitystoiminta	749
12.1.2	Välitystoiminnan verotus	750
12.1.3	Välitys tavara kaupassa elinkeinon- harjoittajille	751
12.1.4	Välitys palvelukaupassa elinkeinon- harjoittajille	756
12.1.5	Välitys muille kuin elinkeinon- harjoittajille	757
12.2	Komissiokauppa	759
12.2.1	Mitä on komissiokauppa	759
12.2.2	Komissiokaupan verotus	760
12.2.3	Kansainvälinen komissiokauppa	763

13	MARGINAALIVEROTUSMENETTELY	765
13.1	Käytetyt tavarat	765
13.1.1	Periaatteet	765
13.1.2	Soveltamisala	767
13.1.3	Jälleenmyyjä ja edelleenmyynti	770
13.1.4	Ostot, joihin käytetyn tavaran marginaali- verotusmenettely soveltuu	772
13.1.5	Verolliset taide-, keräily- ja antiikki- esineet	775
13.1.6	Laskumerkintävaatimukset	777
13.1.7	Veron peruste eli voittomarginaali	778
13.1.8	Marginaaliverotettavat tavarat ja Ahvenanmaa	784
13.2	Matkatoimistopalvelut	788
13.2.1	Periaatteet	788
13.2.2	Soveltamisala	790
13.2.3	Myyntimaa	800
13.2.4	Veron peruste	800
13.2.5	Ajallinen kohdistaminen	801
13.2.6	Myyntilasku	803
13.2.7	Matkat EU:n ulkopuolella	803
13.2.8	Ahvenanmaa	804
13.2.9	Vähennys ja palautus ulkomailta	804
13.2.10	Matkatoimiston itse suorittamat palvelut ..	805
14	REKISTERÖINTI	811
14.1	Verovelvolliseksi ilmoittautuminen	811
14.1.1	Toimivaltainen viranomainen	811
14.1.2	Ilmoittautumismenettely	811
14.2	Verovelvolliseksi hakeutuminen	814
14.3	Rekisteriin merkitseminen	814
14.3.1	Yritys- ja yhteisötunnus	815
14.3.2	ALV-tunnus yhteisökaupassa	816
14.4	Muutostietojen ilmoittaminen	817

14.5	Verovelvollisuuden päättyminen	817
14.5.1	Vapaaehtoisesti hakeutuneet	818
14.5.2	Kiinteistön käyttöoikeuden luovuttaja.	818
14.5.3	Konkurssi	818
14.5.4	Ilmoitus rekisteristä poistamisesta	819
14.5.5	Lopettamiskuukauden veroilmoitus.	820
14.6	Sähköisen kaupan erityisjärjestelmä	821
14.7	Ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönti	822
15	LASKUVAATIMUKSET	823
15.1	Laskun merkitys arvonlisäverotuksessa	823
15.2	Laskunantovelvollisuus	824
15.2.1	Valtio, jonka laskutussäännöksiens mukaan lasku laaditaan	824
15.2.2	Myyjän laskunantovelvollisuus	826
15.2.3	Ostajan laatima lasku.	828
15.2.4	Määräaika laskulle	829
15.3	Laskun käsite	829
15.4	Laskun toimitustapa ja varmistaminen	830
15.5	Laskun sisältövaatimukset	831
15.5.1	Pakolliset laskumerkinnät	831
15.5.2	Kevennetyt laskumerkinnät	835
15.5.3	Laiminlyöntimaksu	836
15.5.4	Veroton myynti.	836
15.6	Laskun säilytys	837
16	KIRJANPITO	840
16.1	Periaatteet	840
16.1.1	Liiketapahtumien kirjaaminen.	841
16.1.2	Koneellisen kirjanpidon kuvaus.	847
16.1.3	Arvonlisäveron kirjausvaihtoehdot.	847
16.2	Erityistapauksia	853
16.2.1	Ennakkomaksut.	853
16.2.2	Oikaisuerät	855

16.2.3	Käyttöomaisuushankinnat	857
16.2.4	Ei-aktivoitavat vähennyskeltovottomat menot	858
16.2.5	Oman käytön vero.	858
16.2.6	Yhteisömyynti ja EU-palvelumyynti	861
16.2.7	Yhteisöhankinta ja EU-palveluosto	862
16.2.8	Käännetty verovelvollisuus.	865
16.2.9	Virheiden korjaukset	868
16.2.10	Ilmoitus- ja maksuennettelyn virheet ja laiminlyönnit	869
16.3	Tilinpäätös ja arvonlisävero	870
16.4	Ulkomaalaisen kirjanpitovelvollisuus	873
16.5	Muistiinpanovelvollisuus	874
17	OMAVERO TUSMENETTELY	875
17.1	OmaVero-palvelu	875
17.2	Verokausi	876
17.2.1	Liiketoiminnan harjoittaja.	876
17.2.2	Alkutuottaja ja taide-esineen tekijä	878
17.2.3	Paliskuntaryhmä	879
17.3	Ilmoitusvelvollisuus	879
17.3.1	Veroilmoitus	879
17.3.2	Veroilmoituksen korjaaminen	888
17.4	Valvonta	889
17.4.1	Lisäselvitys.	889
17.4.2	Verotarkastus.	890
17.4.3	Sivullisen tiedonantovelvollisuus	891
17.5	Veroilmoituksesta poikkeaminen	894
17.5.1	Määräaika	894
17.5.2	Veron määrääminen ja oikaisu verovelvollisen vahingoksi	897
17.5.3	Veron määrääminen ja oikaisu verovelvollisen hyväksi.	907
17.5.4	Veron määrääminen ja oikaisu kuolin- pesälle	908

17.6	Seuraamusmaksut	908
	17.6.1 Myöhästymismaksu	909
	17.6.2 Veronkorotus	910
	17.6.3 Laiminlyöntimaksu	912
	17.6.4 Yhteenvetoilmoituksen laiminlyönti- maksu	913
17.7	Vastuu verosta	914
17.8	Verohallinnon päätös	916
	17.8.1 Päätöksen antaminen	916
	17.8.2 Päätös Veronsaajien oikeudenvailvonta- yksikön pyynnöstä	917
	17.8.3 Päätöksen tiedoksianto	918
17.9	Veron tai maksun maksaminen	920
	17.9.1 Oma-aloitteinen vero	920
	17.9.2 Verohallinnon määräämä vero	921
	17.9.3 Maksun käyttäminen	922
	17.9.4 Viivästyskorko	924
17.10	Veron tai maksun palauttaminen	925
	17.10.1 Palautusoikeus	925
	17.10.2 Palautuksen käyttäminen	927
	17.10.3 Palautuksen maksaminen	928
	17.10.4 Palautuksen takaisin periminen	929
	17.10.5 Hyvityskorko	929
17.11	Yhteenveto	931
17.12	Maksujärjestely	932
17.13	Verosta vapauttaminen	934
17.14	Täytäntöönpanon keskeyttäminen	935
	17.14.1 Verovelvollisen keskeytyspyyntö	935
	17.14.2 Veronsaajien oikeudenvailvontayksikön keskeytyspyyntö	936
18	VEROHALLINNON ANTAMA NEUVONTA	937
18.1	Ohjaus	937
18.2	Ennakkoratkaisu	938
	18.2.1 Verohallinto	938

18.2.2	Keskusverolautakunta	940
18.2.3	Tulli	941
19	MUUTOKSENHAKU	943
19.1	Oikaisuvaatimus oikaisulautakuntaan	943
19.2	Valitus Helsingin hallinto-oikeuteen	945
19.3	Valitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen	947
19.3.1	Valituskelpoiset päätökset	947
19.3.2	Valituslupa	949
19.3.3	Päätösmaksu	950
19.4	Lainvoimainen päätös	950
19.4.1	Muutosten toteuttaminen	950
19.4.2	Seurannaismuutos	951
20	PALAUTUS ULKOMAALAISELLE	954
20.1	Elinkeinonharjoittaja	954
20.1.1	Palautuksen edellytykset	954
20.1.2	Hakemusjakso ja sille kohdistettava vero ..	956
20.1.3	EU:n ulkopuolelta olevan elinkeinon- harjoittajan hakemusmenettely	958
20.1.4	EU:sta olevan elinkeinonharjoittajan hakemusmenettely	961
20.1.5	Suomalaisen elinkeinonharjoittajan hakemusmenettely	964
20.1.6	Muutoksenhaku	965
20.2	Diplomaattiset edustustot	966
20.3	Euroopan unioni	967
20.3.1	Tavarat ja palvelut	967
20.3.2	Tilaustutkimukset	968
20.4	Muut kansainväliset järjestöt	969
	OIKEUSTAPAUSHAKEMISTO	971
	ASIAHAKEMISTO	981